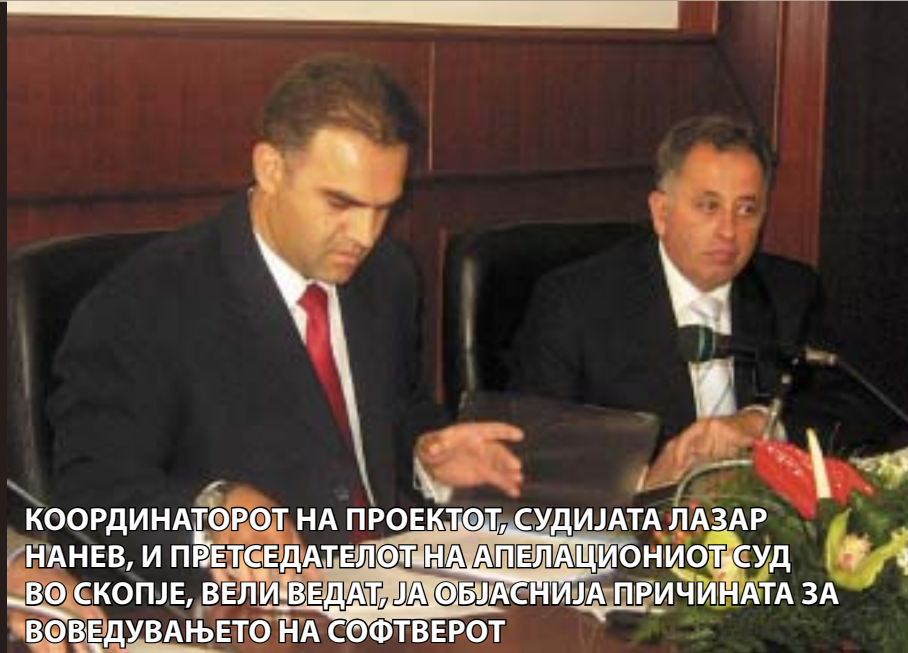

Со поддршката на Мисијата на ОБСЕ во Скопје, со 12.150 евра се инсталира софтверот, кој автоматски ќе ги прераспределува предметите.

"Идеја потекнува од 1996 година. Но, од пред две години група ентузијастички од апелационите судови седнаа и размислија како да се отстранат проблемите кои се јавуваат од страна на странките, а најчесто поплаките беа дека судат мој, твој судија или судија по нарачка", вели судијата Вели Ведат.

"Во тој контекст се активира идејата за автоматска поделба на предметите за да се отстрани секое сомневање дека центрите на моќта на судовите можат да влијаат врз поделбата на предметите, било тоа да се претседателите на судовите, судиите или административните работници, кои велат дека имаат врски со судиите, со странките и со адвокатите", оценува претседателот на судот, Ведат.

КООРДИНАТОРОТ НА ПРОЕКТОТ, СУДИЈАТА ЛАЗАР НАНЕВ, И ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ВО СКОПЈЕ, ВЕЛИ ВЕДАТ, ЈА ОБЈАСНИЈА ПРИЧИНАТА ЗА ВОВЕДУВАЊЕТО НА СОФТВЕРОТ

"КЕНГУРОВ СКОК" ЗА ДА СЕ АНУЛИРА КОРУПЦИЈАТА ВО МАКЕДОНСКОТО ПРАВОСУДССТВО

КАКО ДА СЕ ВРАТИ ДОВЕРБАТА?

тој начин веќе почна раскинувањето на Гордиевиот јазол, кој ги кочеше сите реформи во судството во Република Македонија. Со оперативниот компјутерски систем реформата на судството "мрдна" од мртва точка, бидејќи тоа со години беше неефикасно, тромо, а секоја иницијатива за покренување на било какви промени за забрзување на постапките пред судските органи беше дочекувана на нож.

Затоа, "кенгуровиот скок" претставува подобрување на условите за работа во македонските судови. Имено, со софтверот, кој догодина би требало да биде инсталиран во сите основни и апелациони судови во земјата, ќе се анулира влијанието на човечкиот и на политичкиот фактор во доделувањето на предметите кај одредени судии. Со тоа би се намалил просторот за манипулација и одолговлекување на судската постапка.

"Би рекол дека ова е историски и револуционерен чекор за имплементацијата на стратегијата на реформата во правосудниот систем во РМ. Конечно, во Македонија се создава критична маса која може да ги реализира реформите, со кои нашата земја дефинитивно ќе стане дел од европското семејство", оцени координаторот на проектот, судијата д-р Лазар Нанев.

Реформата на судството е врвен приоритет на РМ и еден од најважните сегменти од општествениот и од политичкиот систем во државата, кои одат во насока на нејзино приближување кон ЕУ.

"Досегашниот, стар систем на организација на судството детерминираше корумпираност, неажурност, тромост, неефикасност, затвореност за јавноста, и ко-

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

Апелациониот суд во Скопје го презентираше софтверот за автоматска распределба на предметите, со што направи голем "Амстронгов чекор" за македонското правосудство, но и за малите луѓе, кои чекајќи ја правдата и разврската од судската постапка со години се шетаат по лавиринтот создаден од адвокати, корумпирани судии итн. На

АЦИОНИОТ СУД ВО СКОПЈЕ

"Оваа идеја која ја реализираме е стара и потекнува од 1996 година. Но, од пред две години група ентузијастички од апелационите судови седнаа и размислија како да се отстранат проблемите кои се јавуваат од страна на странките, а најчесто поплаките беа дека судат мој, твој судија или судија по нарачка. Во тој контекст се активира идејата за автоматска поделба на предметите за да се отстрани секое сомневање дека центрите на моќта на судовите можат да влијаат врз поделбата на предметите, било тоа да се претседателите на судовите, судиите или административните работници кои велат дека имаат врски меѓу судиите, странките и адвокатите. Затоа се дојде до заклучок дека сè тоа може да се отстра-

ни со информатичката технологија, која во судовите почна да се воведува во 1996 година.

Постојниот систем на информатичкиот систем, со мала надградба, ќе овозможи сите овие сомневања да бидат отстранети. За оваа цел се формира работна група која пронајде фирма која може сите правнички норми да ги стави во софтверот. Колку во тоа сме успеале ќе видиме, бидејќи со новиот Закон за судовите, член 7, по дефиниција, вели дека предметите треба да се делат по природен пат и на начин на доаѓање, без влијание на претседателот на судот или кој било вработен на судот", истакна претседателот на Апелациониот суд во Скопје, Вели Ведат.

га се наруши неговата внатрешна организација тој проблем се мултиплицира. Поради ова, тоа ги изгуби имидгот и авторитетот на судството, независноста и самостојноста, чесноста, угледот и достоинството", оцени судијата Нанев, додавајќи дека тоа е еден од основните принципи за владеењето на правото и стекнувањето на правната сигурност на граѓаните во судските постапки, при што треба да се почитува природниот и правилниот распоред на новите предмети, кои се примаат во судовите.

"За жал, вообичаената процедура на судовите доведе до влијание на субјективниот фактор и неправилна распределба на предметите по нивното доаѓање кај судиите, поради што граѓаните можеби оправдано реагираат на можните 'местења' на предметите кај одредени судии, кои се според желбите на некоја од засегнатите странки во предметот", констатира координаторот на проектот.

Оваа ситуација на неправилна распределба на судските предмети не е само практика во основните судови, туку и во некои апелациони судови во Македонија,

каде што предметите доаѓаат по жалба. Дискреционите овластувања како моќ која ја поседуваат претседателите на судовите често води до ситуација на злоупотреба на позицијата, но уште полошо не само од нивна страна, туку и од страна на административните службеници.

"Со цел да се избегне можноста за влијание на нормалниот распоред на предметите во судовите во РМ, се обидовме да пронајдеме механизми, кои ќе обезбедат високо ниво на заштита при дистрибуцијата на предметите во судовите во РМ. Така, дојдовме до идејата за автоматска распределба на предметите во судовите. Понудениот софтвер треба да обезбеди автоматска поделба и независна случајна распределба на предметите по судии, според која секој судија ќе добие еднаков број предмети, без вклучување на било какви надворешни влијанија и фактори. Ова ќе придонесе за почеток на независно и непристрасно правилно распределување. На овој начин се гради сопствениот идентитет, се гради сопствената перцепција за припадност кон институцијата, се гради авторитетот

кон јавноста и кон меѓународната заедница", истакна Нанев.

Проектот се одвива со цел да се отстранат влијанијата на човечкиот фактор во процесот на распределба на предметите на судиите и да се обезбеди унифициран пристап на предметите во сите судови во земјата, каде треба да се инсталира софтверската апликација за компјутерско генерирање на предметите до самите судии.

ТРЕБА ДА СЕ УВЕРИ ЈАВНОСТА

"Користењето на софтверот за распределување на предмети ќе го зајакне владеењето на правото и довербата на јавноста во правосудниот систем. Со него ќе го отстраниме човечкиот фактор и ќе ја елиминираме можноста за несовесно влијание врз доделувањето на случаите. Новиот Закон за судовите одредува дека предметите кои доаѓаат во судот на одлучување се прераспределуваат меѓу судиите според времето на приемот на предметот на судот, со исклучување на секако влијание врз начинот на распределба од страна на претседателот на судот, судијата или судската администрација", истакна претставникот на Мисијата на ОБСЕ во Скопје, Доналд Бесон.

"Овој софтвер ќе може да ја имплементира дадената законска регулатива. Но, тој има уште една цел - да се зголеми транспарентноста на судскиот систем и јавноста да се увери дека судовите постапуваат фер и правично. Доколку сите корисници на судските услуги се уверат дека нивните предмети ќе бидат фер третираны, односно нивниот предмет ќе биде решаван на објективен и на непристрасен начин, тие многу повеќе ќе чувствуваат дека одлуката на судот е правична. Со ова ќе се придонесе за зголемување на јавната доверба во судските одлуки, што претставува прв чекор кон гаранциите дека ќе се почитува владеењето на правото", оцени Бесон.

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА ВРХОВНИОТ СУД, ДАНЕ ИЛИЕВ, ГИ ЗАПОЗНА СВОИТЕ КОЛЕГИ СО ПРИДОБИВКИТЕ ОД КОМПЈУТЕРСКАТА ТЕХНОЛОГИЈА